

NORGES HØYESTERETT

Den 20. desember 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av justitiarius Schei og dommerne Falkanger og Normann i

HR-2013-02642-U, (sak nr. 2013/2322), straffesak, anke over kjennelse:

Den offentlige påtalemyndighet

mot

A
Capitol Eiendom AS (advokat John Christian Elden)

B (advokat Espen Henrik Johansen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om beslag av fast eiendom etter straffeprosessloven § 203 første ledd annet punktum kan begrenses til at politiet kan tinglyse en urådighetserklæring på eiendommen.
- (2) Ved politiets beslutning 21. oktober 2013 ble det tatt beslag i Capitol Eiendom AS' eiendom i ---veien 222 på Xbru i Y, jf. straffeprosessloven § 203. Bakgrunnen er Oslo statsadvokatembeters tiltalebeslutning 18. oktober 2013 hvor Capitol Eiendom AS og Hamcon (Hells Angels MC Oslo Norway) er satt under tiltale for overtredelse av våpenloven § 33 første ledd annet punktum, jf. annet ledd, jf. tredje ledd, jf. § 8 første ledd, jf. straffeloven § 48a, og straffeloven § 317, jf. § 48a. Formålet med beslaget er å sikre at eiendommen kan inndras etter straffeloven § 35 annet ledd.
- (3) De tiltalte motsatte seg beslaget, og spørsmålet om opprettholdelse av beslaget ble brakt inn for retten, jf. straffeprosessloven § 208. Oslo tingrett avsa 30. oktober 2013 kjennelse med slik slutning:

"Politiets begjæring om å opprettholde beslag i Capitol AS' eiendom i ---veien 222, 0000 Y, tas til følge ved at politiet kan tinglyse en urådighetserklæring på eiendommen."
- (4) Påtalemyndigheten anket samme dag over kjennelsen, og begjærte samtidig oppsettende virkning. Begjæringen om oppsettende virkning ble ikke tatt til følge.

- (5) Som parter for lagmannsretten meldte også A og B seg. De er begge beboere i ---veien 222, 0000 Y, og dermed rammet av begjæringen.
- (6) Borgarting lagmannsrett avsa 27. november 2013 kjennelse med slik slutning:
- "Anken forkastes."**
- (7) *Påtalemyndigheten* har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovtolkningen og saksbehandlingen. Det er i anken og senere påtegning gjort gjeldende at det ikke er anledning etter straffeprosessloven § 203 til å begrense et beslags rettsvern til en tinglyst urådighetserklæring på eiendommen. Hensikten med et beslag av en gjenstand som antas å kunne inndras, er å sikre at eiendommen består i samme stand ved fullbyrding av dom på inndragning, som på beslagstiden. For å oppnå dette må rådigheten tas fra eieren, herunder legitimasjonen til å råde over eiendommen. Ved underinstansenes kjennelser oppnås bare vern mot eierens frivillige rettsstiftelser. Det betyr at eieren kan selge deler av bygningene, beskadige eiendommen, unnlate nødvendig vedlikehold eller la være å forsikre eiendommen. Videre kan eieren misligholde lån slik at kreditor tar utlegg i den faste eiendommen, og det kan gjennomføres tvangssalg av eiendommen. En urådighetserklæring beskytter heller ikke mot at eieren ved hjelp av en "vennligsinnet" tredjemann lager et uriktig gjeldsbrev, hvoretter "lånet" misligholdes og tjener som grunnlag for kreditorpågang. Det er ikke adgang til å nekte politiet å sikre vern av sitt beslag. Domstolen er henvist til enten å opprettholde beslaget eller å oppheve det.
- (8) Videre er det anført at både tingretten og lagmannsretten har tolket straffeprosessloven § 170a feil når det ved forholdsmessighetsvurderingen er tatt i betraktning hensynet til at de fem personene som er registrert i folkeregistrert med adresse ---veien 222, 0000 Y, må fravike eiendommen. Hensynet til disse må ivaretas gjennom husleieloven kapittel 9. At leietakerne får ny huseier er ikke et relevant moment når retten skal vurdere opprettholdelse av et beslag etter straffeprosessloven § 203, jf. § 170 a.
- (9) Til sist er det gjort gjeldende som en saksbehandlingsfeil at underinstansene har lagt til grunn at det er fem personlige leietakere som har bodd i eiendommen i flere år. Dette er ikke riktig og feilen representerer en uriktig faktisk forutsetning.
- (10) *Påtalemyndigheten* har nedlagt slik påstand:
- "Prinsipal påstand: Politiets beslutning om beslag av 21. oktober 2013 i gnr 000, bnr 00 i Y kommune opprettholdes.**
- Subsidiært: Borgarting lagmannsretts kjennelse av 27. november 2013 og Oslo tingretts kjennelse av 30. oktober 2013 oppheves."**
- (11) *Capitol Eiendom AS og A* har inngitt merknader til påtalemyndighetens anke. Det er gjort gjeldende at påtalemyndighetens anke ikke kan føre frem. Selv om de materielle vilkår for beslag er til stede, er det ikke obligatorisk å benytte tvangsmiddelet. Det følger av lovens system at en ved bruk av tvangsmidler kan, og skal, vurdere om formålet kan oppnås ved mindre inngrep. En må dermed kunne gå fra det mer til det mindre inngripende, som å pålegge tinglysning av urådighetserklæring heller en konfiskasjon. Et tvangsmiddel skal ikke gå lengre enn formålet krever.

- (12) Påtalemyndighetens anførsel om at det er uten betydning for forholdsmessighetsbetraktningen at eiendommen har leieboere, kan heller ikke føre frem. En konfiskasjon av eiendommen innebærer en betydelig ulempe for leieboerne, som utvilsomt er relevant i vurderingen etter straffeprosessloven § 170a.
- (13) Til sist er det anført at heller ikke påtalemyndighetens anførsel om at det foreligger en uriktig faktisk forutsetning ved at det ikke er fem personlige leietakere som har bodd i eiendommen i flere år, kan føre frem. Det kan ikke være en saksbehandlingsfeil at påtalemyndigheten, etter tingretten og lagmannsrettens behandling, påstår at det foreligger nytt faktum, som i høyeste grad er bestridt.
- (14) Capitol Eiendom AS og A har nedlagt slik påstand:
- "Prinsipalt: Anken avvises.
Subsidiært: Anken forkastes."**
- (15) B har ikke inngitt merknader til påtalemyndighetens anke innen den fristen som er satt herfra.
- (16) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at dets kompetanse er begrenset etter straffeprosessloven § 388 til å prøve lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling.
- (17) Etter å ha slått fast at det foreligger skjellig grunn til mistanke for overtredelse av de forhold siktelsen gjelder, uttaler lagmannsretten om de rettslige utgangspunkter for å kunne beslaglegge eiendommen:
- "Lagmannsretten legger også til grunn at påtalemyndigheten i straffesaken vil nedlegge påstand om at eiendommen ---veien 222 inndras, jf. straffeloven § 35 første ledd. Dersom Capitol Eiendom AS blir ilagt foretaksstraff, jf. straffeloven § 48 a, vil det være grunnlag for å inndra eiendommen så fremt det finnes påkrevd av hensyn til formålet med den bestemmelse som setter straff for handlingen, jf. straffeloven § 35 første ledd første punktum. Det følger av straffeprosessloven § 203 andre punktum at en ting, herunder fast eiendom, som "antas" å kunne inndras, kan beslaglegges inntil rettskraftig dom foreligger i saken. "Antas" innebærer at en rimelig mulighet er nok, og det kreves ikke så mye som skjellig grunn, jf. Bjerke, Keiserud og Sæther op. cit. side 712.**
- Det gjelder imidlertid et generelt forholdsmessighetsprinsipp ved bruk av tvangsmidler som beslag, jf. straffeprosessloven § 170 a, hvor det heter:**
- Et tvangsmiddel kan brukes bare når det er tilstrekkelig grunn til det. Tvangsmidlet kan ikke brukes når det etter sakens art og forholdene ellers ville være et uforholdsmessig inngrep.**
- Hovedspørsmålet i saken blir derfor om politiets krav om fravikelse av den beslaglagte eiendommen slik at politiet får den fysiske rådigheten over eiendommen, vil innebære et uforholdsmessig inngrep, eller om det kan anses tilstrekkelig at politiet har fått tinglyst en urådighetserklæring på eiendommen."**
- (18) Det lagmannsretten her sier også om at det må gjelde et forholdsmessighetsprinsipp ved beslag, gir etter ankeutvalgets mening uttrykk for en riktig lovtolkning.
- (19) Lagmannsretten har i forholdsmessighetsvurderingen lagt vekt på at dersom politiet får den fysiske rådigheten over eiendommen, må fem personlige leietakere og Hells Angels fravike den. Utvalget kan ikke se at dette er hensyn som er ekskludert fra den brede forholdsmessighetsvurdering som må foretas.

(20) Lagmannsretten uttaler videre blant annet:

"Capitol Eiendom AS er tiltalt for to grove overtredelser av våpenloven, og hvor våpnene er funnet delvis i skjulte rom/og eller vegger. Overtredelsene er begått med under ett års mellomrom. Det er som nevnt heller ikke bestridt at de fem personlige leietagerne har nær tilknytning til Capitol Eiendom AS og Hells Angels. De er således ikke å anse som "utenforstående uskyldige" i forhold til handlingene som begrunner beslaget. Disse forholdene trekker i retning at eiendommen bør konfiskeres.

Lagmannsretten er likevel kommet til at å konfiskere eiendommen ---veien 222 i dette tilfellet vil være et uforholdsmessig inngrep, jf. straffeprosessloven § 170 a. Lagmannsretten legger avgjørende vekt på at de personlige leietagerne har bodd i eiendommen i flere år og er folkeregistrert der. En konfiskasjon av eiendommen innebærer at de må flytte ut og skaffe seg ny bolig. Lagmannsretten viser også til at de to grove overtredelsene av våpenloven refererer seg til beslag på eiendommen i 2010/2011, og at politiet ikke fant våpen på eiendommen da de foretok ransaking av eiendommen 21. oktober 2013. Ved uforholdsmessighetsvurderingen er det også tatt i betraktning at det ikke er fremkommet opplysninger som tilsier at eventuelle etterfølgende kreditorbeslag, som vil få prioritet foran det inndragningskrav som måtte bli idømt, vil gjøre det vesentlig vanskeligere å få tvunget eiendommen ut av nåværende eiers rådighet. Dette må antas å være hovedformålet med et krav om gjenstandsinndragning. Hensynet til å hindre ny kriminell aktivitet på eiendommen vil langt på vei kunne ivaretas gjennom reglene om ransaking og beslag av andre ting enn den faste eiendommen."

- (21) Det er her fra lagmannsrettens side fortatt en bred forholdsmessighetsvurdering ut fra riktige rettslige utgangspunkter. Den konkrete avveiningen kan utvalget ikke prøve i den videre anken.
- (22) Det er anført at det var feil i saksbehandlingen når lagmannsretten legger til grunn at det er fem personlige leieboere i eiendommen siden det ikke er fremlagt leiekontrakter for dem. Ankeutvalget kan ikke se at det her er noen saksbehandlingsfeil. Det er ikke bestridt at de aktuelle personene er folkeregistrert på adressen.
- (23) Anken må etter dette forkastes.
- (24) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Anken forkastes.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Tore Schei
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Riktig utskrift: